

AGROR!SK - Systém včasné výstrahy před negativními dopady počasí v zemědělství

16. 05. 2023

Varování před rozvojem škůdců ovocných dřevin vztahující se k neděli 21.5., v tomto čase je třeba chystat ochranná opatření tak, aby byla efektivní.

- Mrazy v předchozím období napáchaly škody na ovocných stromech, dalšími riziky v příštím období budou rozvoj chorob a škůdců.
- Příznivé podmínky po oteplení nastanou pro vývoj obalečů, a to obaleče jablečného a obalečů jabloňového, zimolezového, švestkového a východního. U všech druhů se blíží termín začátku letu dospělců a tím také období páření a kladení vajíček. Doporučujeme vyvěšení feromonových lapačů tam, kde to ještě nebylo provedeno, aby byla zajištěna signalizace přítomnosti výše uvedených druhů a zjištěna jejich početnost na dané lokalitě.
Pro obaleče jablečného je prahem škodlivosti přítomnost 2-3 motýlů na lapač za 3 dny, případně 2 a více vajíček na 100 náhodně zvolených plodech a přilehlých listech.
Pro obaleče zimolezového (ve vegetačním období, 1. generace) je prahem škodlivosti přítomnost 5 motýlů na lapač za týden a nebo poškození 3-5 % růžic, pro 2. generaci – více než 3 živé housenky na 100 růžic nebo 15 a více housenek na 100 sklepaných větví před zakuklením 1. generace nebo bylo-li nalezeno 1-2 % plodů nebo 5-10 % letorostů napadených housenkami 2. generace (více na Rostlinolékařském portálu). Obaleč jabloňový bývá regulován zásahem proti předchozím druhům.
Pro obaleče východního není práh škodlivosti stanoven, 1. generace je méně významná a nutné je sledovat především výskyt motýlů 2. a 3. generace. Využívají se feromonové lapače a ošetření se doporučuje provést za 6-8 dní po vrcholu náletu a pak zopakovat za 10-14 dnů. V případě použití ovicidních přípravků je ošetření indikováno již při vrcholu letu dospělců.
Pro obaleče švestkového Rostlinolékařský portál práh škodlivosti nestanovuje, v literatuře je uváděno riziko škodlivých výskytů při záchytu 10 a více motýlů v lapači za 3 dny.
- Teplé a vlhké počasí vytvoří vhodné podmínky pro infekci a šíření bakteriální spály. Patogen napadá všechny druhy jádřovin - jabloně, hrušně i kdouloně a z okrasných dřevin zejména hlohy. Do rostlin proniká přirozenými cestami jako jsou průduchy a blizny, nebo poraněními způsobenými hmyzem nebo mechanicky. Kritické období nastává od fáze kvetení, kdy dochází k šíření nejen větrem a deštěm, ale zejména včelami a ostatním hmyzem.

Celá informace ke stažení

- Dochází k dřívějšími nástupu vegetace způsobeným dřívějšími nástupy jara a vegetačního období. Díky tomu se prodlužuje časové okno, kdy jsou polní plodiny v ohrožení jarními mrazy. V letech 1961-1990 byla tato délka v průměru 10 dnů. V posledních 10 letech se významně zvýšila na dvojnásobek.
- Předpovídané nízké ranní teploty 3. a 4. května mohou vést k silnému poškození vzešlých nadzemních částí brambor. U kukuřice, případně zelenin, může vlivem nízkých teplot dojít k zastavení a zbrzdění dalšího růstu a vývoje rostlin. U ostatních porostů polních plodin je potřeba sledovat jejich stav v závislosti na kritických fázích vývoje rostlin (např. kvetení řepky).

Autor: RNDr. Ilya Tom Prášil CSc.

Celá informace ke stažení

- V minulých dnech došlo ke splnění sumy efektivních teplot, která signalizuje zralost askospor strupovitosti jabloně a možnost prvních primárních (askosporových) infekcí. Infekce může nastat, pokud jsou zralé askospory, vhodné teploty v určitém rozmezí a srážky způsobující dlouhodobé ovlhčení listů, současně fenofáze jabloně (minimálně „zelené špičky“, příp. „myšího ouška“). Proti strupovitosti jabloně je nutné provádět ošetření preventivně, vždy před příchodem deště.
- V těchto dnech nastávají příznivé podmínky pro začátek kladení květose jabloňového. Jabloně, v závislosti na odrůdě, jsou v teplých oblastech již ve fenofázi zeleného až růžového poupěte. Je třeba zkontrolovat stromy a v případě potřeby provést ochranu. Kritické počty se stanovují dle přítomnosti brouků na 2-3 letých větvích a to: a) při průměrné násadě 1-3 květní pupeny je prahem škodlivosti odchyt 1 brouka na 30 oklepaných větví, b) při násadě 4-8 květních pupenů představuje práh škodlivosti odchyt 5 brouků, c) při násadě větší než 9 pupenů je prahem škodlivosti odchyt 10 dospělců (Metodika ÚKZÚZ).
- Nastává období vhodné pro výskyt prvních dospělců pilatky jablečné. Pro zjištění výskytu dospělců se použijí bílé lepové

desky. Prvními odchycenými jedinci budou samice, neboť se líhnou první. Dle Metodiky ÚKZÚZ se vyvěšují 3 optické lapače na sad či blok sadu. Umísťují se do výšky cca 150 cm na nezastíněné, dobře prosvětlené stromy ve vzdálenosti minimálně 25 metrů. Odpočty odchycených dospělců se provádějí 2x až 3x až do konce květu. Kritické počty dospělců a) při nízké násadě květů: 10 a více dospělců na desce za dva dny, b) při střední násadě 14 dospělců, c) při vysoké 18 dospělců na desce za dva dny. Ošetření provedeme nejpozději do 24 hodin po zjištění náletu nebo po rozkvětu prvních královských květů. Kritické počty housenek: a) při slabé násadě 2 vajíčka na 100 nejvyvinutějších květů, b) při střední 3 vajíčka na 100 nejvyvinutějších květů, b) při silné násadě 4 vajíčka na 100 nejvyvinutějších květů.

- Příznivé podmínky nastávají i pro vrchol rozlézání housenek obaleče jabloňového po přezimování a jejich rozlézání se na místa žíru. Doporučujeme sledování jejich výskytu na pupenech a větvích. V případě dosažení kritického počtu tj. při výskytu 3 a více listožravých housenek ve 100 listových nebo květních růžicích je doporučeno provádět ošetření.

Autoři: Doc. Mgr. Ing. Eva Hrudová Ph.D., RNDr. Jan Juroch

Celá informace ke stažení

- Dochází k dřívějšími nástupu vegetace způsobeným dřívějšími nástupy jara a vegetačního období. Díky tomu se prodlužuje časové okno, kdy jsou ovocné dřeviny v ohrožení jarními mrazy. V letech 1961-1990 byla tato délka v průměru 10 dnů. V posledních 10 letech se významně zvýšila na dvojnásobek.
- To se projevuje i na intenzitě a četnosti poškození ovocných dřevin v posledních letech. Od roku 2002 bylo pouze 8 roků bez významných škod a poslední z nich byl v roce 2018. Pozorujeme i propad výnosů, například u meruňky klesl výnos mezi obdobími 1996-2009 a 2010-2022 o 36 %.
- V současné době (28.3.2023) se meruňky na jižní Moravě a ve Středočeském kraji v závislosti na odrůdě nacházejí ve fenofázi začátek kvetení až plný květ, odrůdy broskvoní mají různé vyvinutá poupata. U slivoní a třešní je pozorováno pukání pupenů, dle ranosti jsou poupata zelená nebo se objevují bílé korunní plátky, u révy vinné začátek rašení až pučení (ještě není tzv. balónek). Z uvedeného vyplývá, že nejvíce zasaženy a poškozeny očekávanými mrazy mohou být meruňky a broskvoně.

Autoři: RNDr. Ilja Tom Prášil CSc., Mgr. Pavel Zahradníček Ph.D., Doc. Mgr. Ing. Eva Hrudová Ph.D., Ing. Eva Svobodová PhD., prof. Ing. Miroslav Trnka, Ph.D., prof. Ing. Zdeněk Žalud, Ph.D.

Celá informace ke stažení

- Současné ranní mrazíky, předpovídané na období 27. až 29.3.2023 ohrožují květy raně kvetoucích ovocných stromů, zejména merunek.
- Na portálu Agrorisk můžete v kategorii Ovocné stromy sledovat rizika výskytu vegetačních mrazů.
- Na pomoc při rozhodování o zvažování ochrany květů merunek vůči mrazu uvádíme v tabulce přehled kritických teplot pro jednotlivá období vývoje jejich květů.

Autoři: RNDr. Ilja Tom Prášil CSc., Ing. Eva Svobodová PhD., prof. Ing. Miroslav Trnka, Ph.D., prof. Ing. Zdeněk Žalud, Ph.D.

Celá informace ke stažení

- V těchto dnech nastávají příznivé podmínky pro začátek aktivity housenek obaleče jabloňového po přezimování a jejich rozlézání se na místa žíru. Doporučujeme sledování jejich výskytu na pupenech a větvích. V případě dosažení kritického počtu tj. při výskytu 3 a více listožravých housenek ve 100 listových nebo květních růžicích je doporučeno provádět ošetření.
- Na některých lokalitách se blíží nebo již dochází k líhnutí vajíček mšice jabloňové. Kontrola přezimujících vajíček a líhnoucích se nymf 1. generace se provádí až do fáze zeleného poupěte. Ošetření je indikováno při výskytu 25 vajíček na 1 metr větvíček nebo 1-2 kolonie na 100 listových růžic.
- Nastávají příznivé podmínky pro líhnutí larev svilušky ovocné. Ochrana se provádí na základě předchozího zjištění přítomnosti přezimujících vajíček na 2-3 letých větvích, v období vegetace se sleduje přítomnost svilušek na listech. Ošetření je indikováno při výskytu svilušek na více než 60 % listů nebo přítomnosti 5 a více svilušek na 1 list.

Celá informace ke stažení

Portál www.agrorisk.cz nabízí denně na svých webových stránkách každému uživateli bezplatně aktualizovaný monitoring a 9denní předpověď výskytu abiotických (neživých) i biotických (živých)

škodlivých či omezujících rizik pro rostlinou produkci. Samozřejmostí jsou grafy předpovědi počasí na základě pěti předpovědních modelů. Cílovou skupinu a uživatele výsledků tvoří zemědělci, především agronomové, rostlinolékaři a další pracovníci v rostlinné výrobě. Zatímco výběr abiotických faktorů vycházel jednoznačně z potřeb zemědělské praxe jako je nutnost plánovat agrotechnické zásahy (např. déšť, silný vítr), či opatření směřujících k ochraně rostlin (např. jarní mrazíky), tak u biotických faktorů byl výběr omezen jejich závislostí na meteorologickém vývoji. Ambicí portálu je spojení ekonomického (např. přesné načasování aplikace pesticidů a hnojiv) a ekologického (např. omezení rizika úletu prostředků na ochranu rostlin, jejich průsak do podzemních vod) přístupu.